

Międzynarodowy Dzień Ziemi 2026

Nasza Moc - Nasza Planeta

**Dołącz do akcji
Szanuję Mój Dom,
Szanuję Moją
Ziemię.**

#ShowYourStripes (pokaż swoje paski) to akcja wymyślona przez profesora Eda Hawkinsa z Uniwersytetu w Reading. Widoczne na dalszych slajdach paski przedstawiają kolejne lata, a ich kolor oddaje odnotowane wówczas odchylenie od średniej temperatury. Niebieskie paski oznaczają lata ze średnią temperaturą niższą niż przeciętna z lat 1961-2010, a czerwone – wyższą.

Ziemia w gorączce

„Te paski to ostrzeżenie dla ludzkości”

przestrzega Ed Hawkins

nie jesteśmy na ścieżce, która pozwoliłaby uniknąć wielu naprawdę poważnych konsekwencji zmiany klimatu.

zmiany temperatury na całym świecie przedstawione jako paski

Źródło: Ed Hawkins (University of Reading)

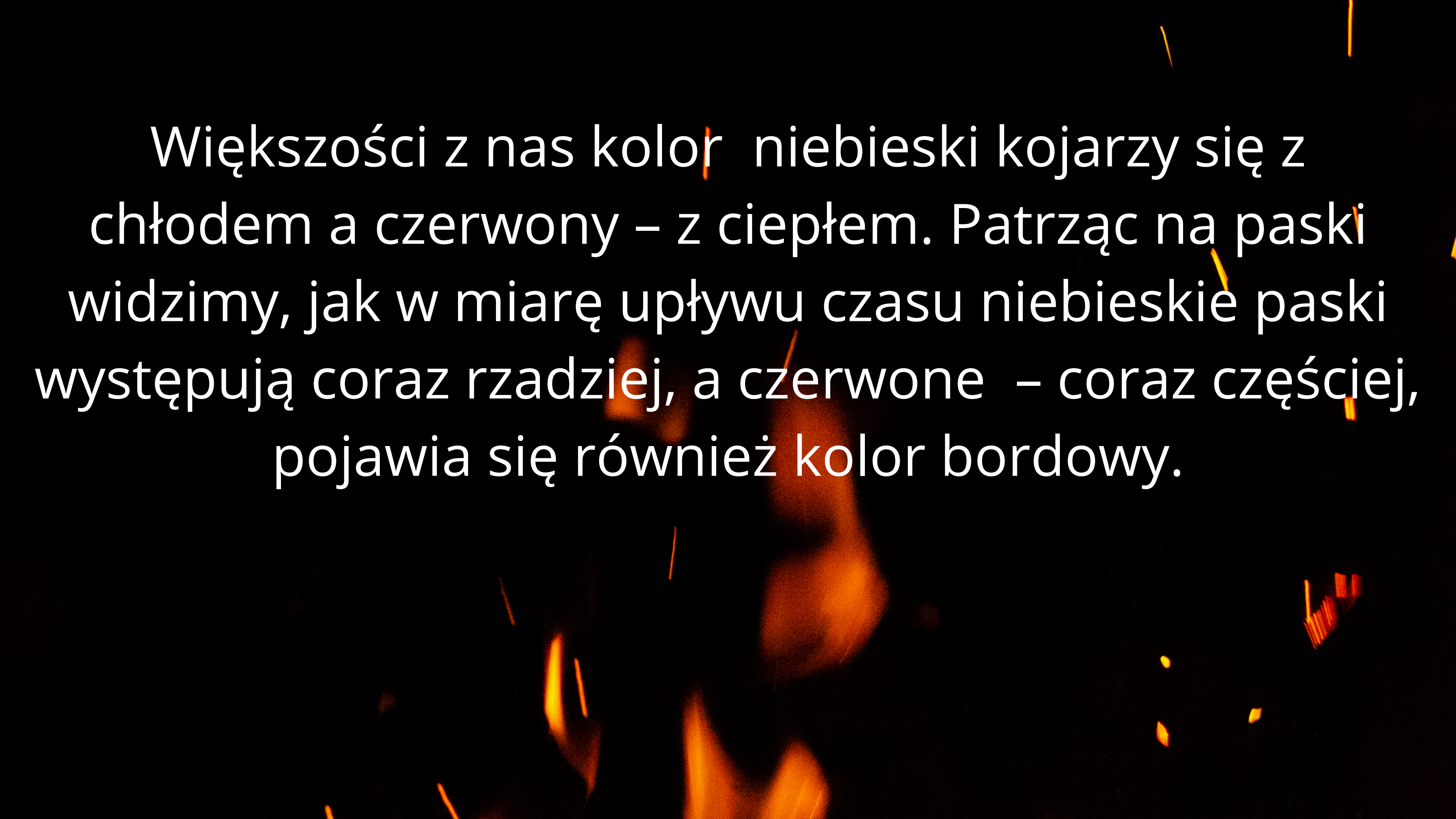
Pan Szymon Bujalski przeprowadził wywiad z profesorem Edem Hawkinsem, fragmenty tej rozmowy znajdują się w tej prezentacji.

Klasyczna wersja wizualizacji nie zawiera etykiet ani legendy.

Jej przekaz jest zrozumiały na poziomie intuicyjnym.

Każdy pasek to kolejny rok, **niebieskie** oznaczają lata z temperaturą poniżej, a **czerwone** – powyżej średniej z okresu 1961-2010. Im ciemniejszy kolor paska, tym bardziej średnia temperatura dla przypisanego mu roku odbiegała od tej **pięćdziesięcioletniej średniej**. **Paski białe** pokazują z kolei temperaturę zbliżoną do średniej z tego okresu czyli z przedziału 1961-2010.

Źródło: Ed Hawkins (University of Reading)

Większości z nas kolor niebieski kojarzy się z chłodem a czerwony – z ciepłem. Patrząc na paski widzimy, jak w miarę upływu czasu niebieskie paski występują coraz rzadziej, a czerwone – coraz częściej, pojawia się również kolor bordowy.

Pacyfik w latach 1910-2024

Źródło: Ed Hawkins (University of Reading)

Europa

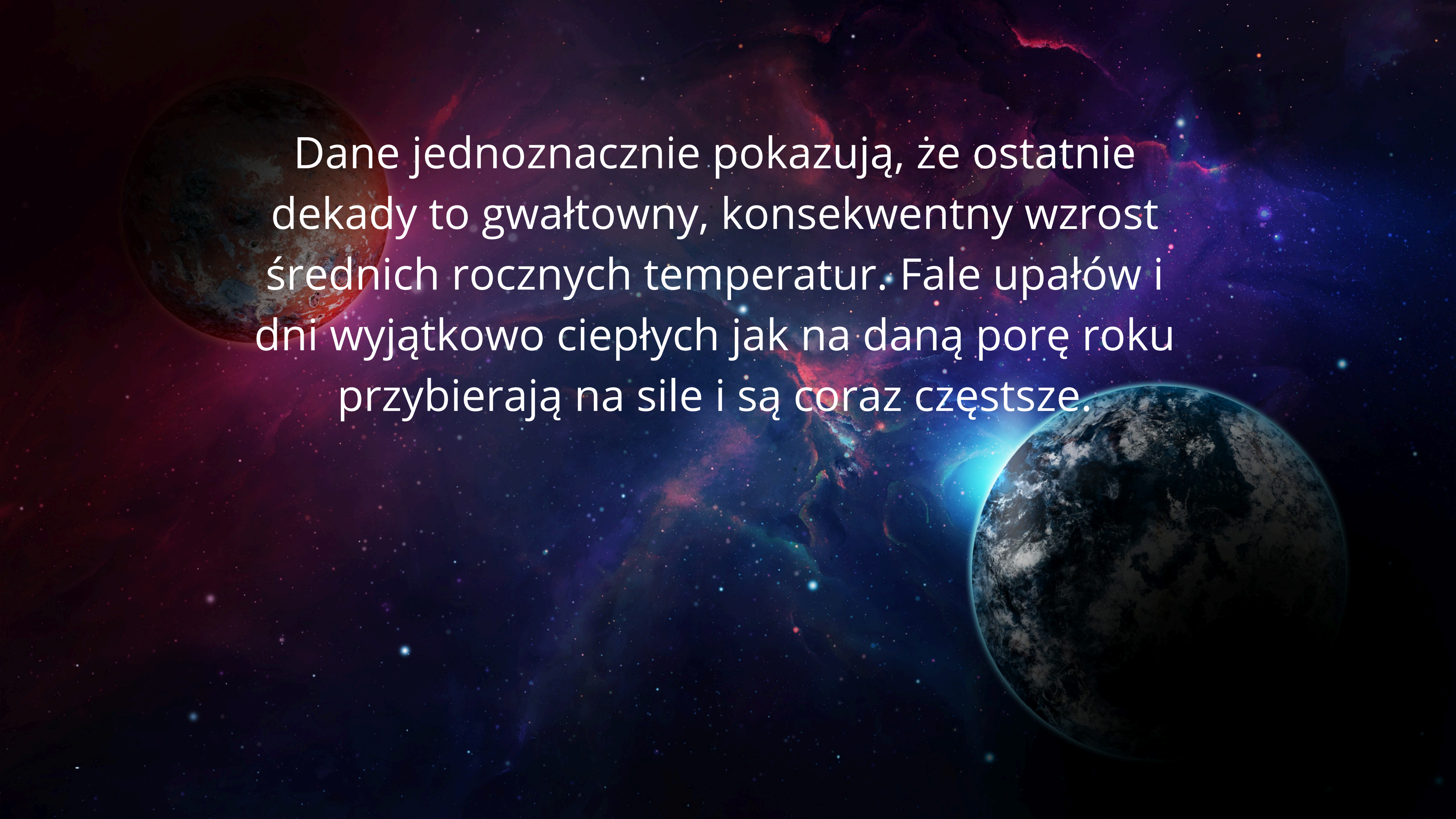
lata 1850-2024

Źródło: Ed Hawkins (University of Reading)

Polska

„Klimatyczne paski” dla Polski,
dla lat 1850-2024.

<https://showyourstripes.info/s/europe/poland/all>
Źródło: Ed Hawkins (University of Reading)

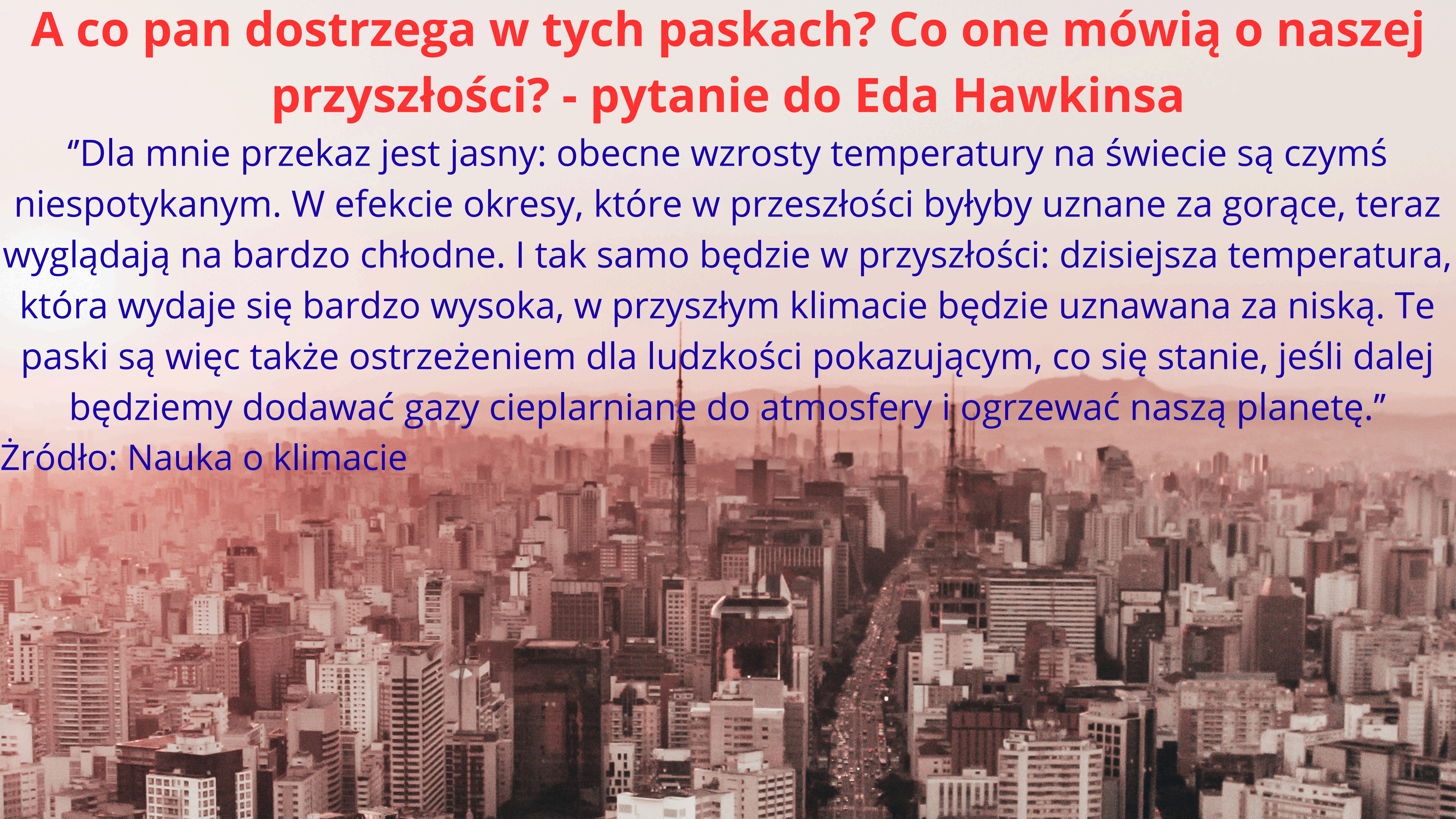
A cosmic background featuring a view of Earth from space on the right, showing the blue oceans and white clouds. On the left, a large, reddish-orange planet, likely Mars, is partially visible. The background is filled with a starry field and colorful nebulae in shades of blue, purple, and red.

Dane jednoznacznie pokazują, że ostatnie dekady to gwałtowny, konsekwentny wzrost średnich rocznych temperatur. Fale upałów i dni wyjątkowo ciepłych jak na daną porę roku przybierają na sile i są coraz częstsze.

A co pan dostrzega w tych paskach? Co one mówią o naszej przyszłości? - pytanie do Eda Hawkinsa

“Dla mnie przekaz jest jasny: obecne wzrosty temperatury na świecie są czymś niespotykanym. W efekcie okresy, które w przeszłości byłyby uznane za gorące, teraz wyglądają na bardzo chłodne. I tak samo będzie w przyszłości: dzisiejsza temperatura, która wydaje się bardzo wysoka, w przyszłym klimacie będzie uznawana za niską. Te paski są więc także ostrzeżeniem dla ludzkości pokazującym, co się stanie, jeśli dalej będziemy dodawać gazy cieplarniane do atmosfery i ogrzewać naszą planetę.”

Źródło: Nauka o klimacie

„Wciąż nie jesteśmy na ścieżce, która pozwoliłaby uniknąć wielu naprawdę poważnych skutków zmiany klimatu. Zresztą już ich doświadczamy. Mamy coraz częstsze i coraz bardziej intensywne fale upałów, coraz intensywniejsze opady, pokrywa lodowa Arktyki topnieje, rafy koralowe na całym świecie walczą, by przetrwać. Im bardziej ogrzejemy planetę, tym mocniej odczujemy konsekwencje zmiany klimatu.”

Źródło: Nauka o klimacie

Dlaczego jest nam tak ciężko przestać niszczyć planetę i napędzać zmianę klimatu? Choć coraz więcej osób zdaje sobie sprawę, że grozi to katastrofą, wciąż zmierzamy w tym kierunku.

“Wszystko, co robimy, wiąże się ze spalaniem paliw kopalnych i prowadzi do emisji gazów cieplarnianych do atmosfery. Jak podróżujemy, jak wytwarzamy żywność, jak wytwarzane są produkty, które kupujemy, jak ogrzewamy nasze domy, jak działają nasze biznesy... Wszystko. Zmiana tego jest ogromnym wyzwaniem, a znalezienie i wdrożenie alternatyw wymaga czasu.”

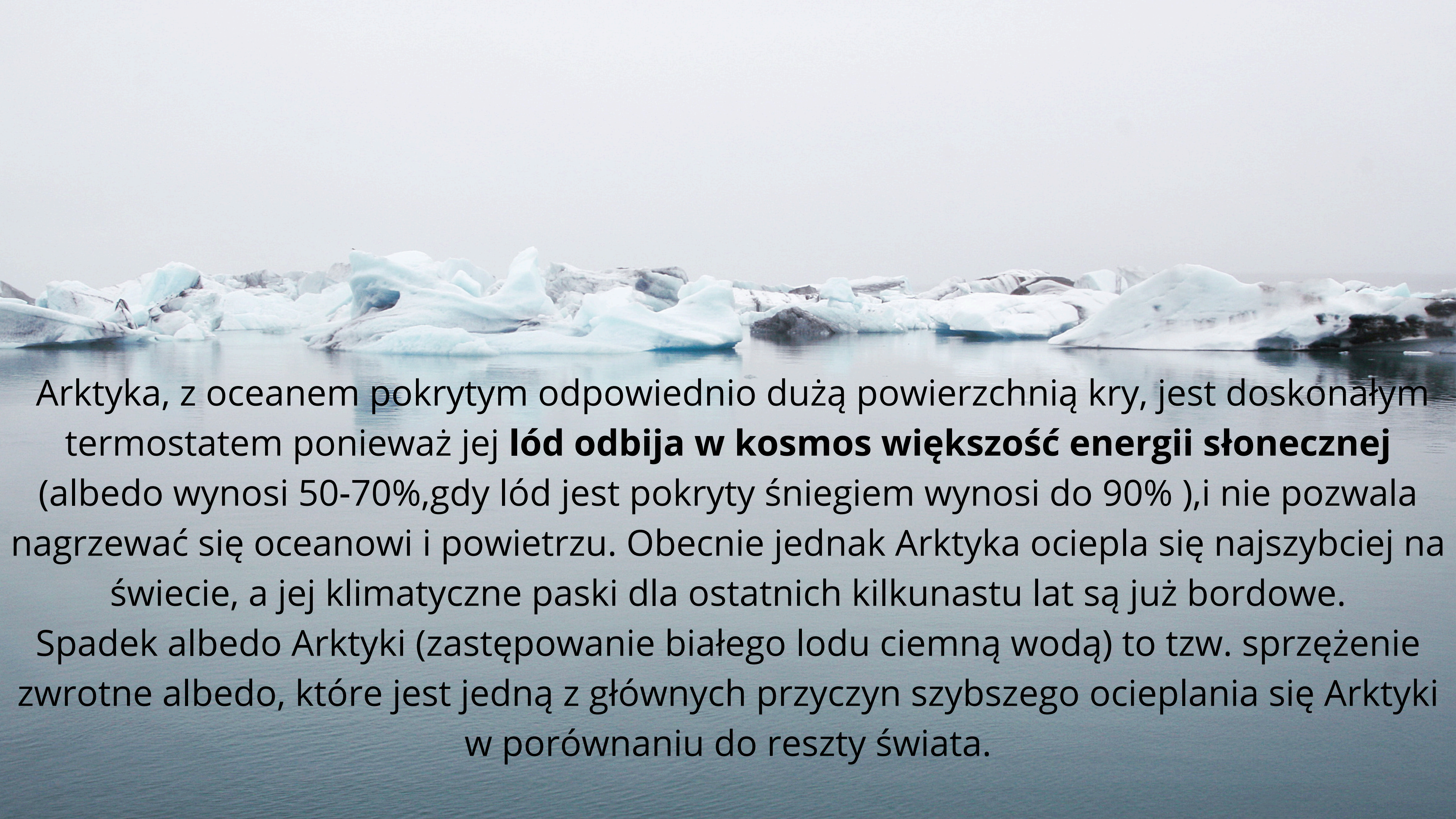
“Zmiany będą potrzebne. Nie wydaje mi się jednak, że aż tak duże. Będziemy musieli jeść mniej mięsa, więcej chodzić i jeździć na rowerze, mniej latać samolotami. Na pewno bardzo dużo do zrobienia jest po stronie rządów, które muszą zdekarbonizować systemy energetyczne i wyznaczyć kierunki działań. To kluczowe, by ułatwić ludziom podejmowanie odpowiednich decyzji. Miejmy też na uwadze, że wprowadzanie tych zmian przyniesie wiele innych korzyści, nie tylko dla klimatu. Na przykład, jeśli przestaniemy palić węgiel i ropę, zanieczyszczenie powietrza zmniejszy się w znaczący sposób. Zajęcie się zmianą klimatu sprawiłoby też, że zmniejszyłyby się nierówności na świecie.”

mówi Ed Hawkins

Źródło: Nauka o klimacie

Klimatyczne paski dla Oceanu Arktycznego lata 1892-2021.

Źródło: Ed Hawkins (University of Reading)

Arktyka, z oceanem pokrytym odpowiednio dużą powierzchnią kry, jest doskonałym termostatem ponieważ jej **lód odbija w kosmos większość energii słonecznej** (albedo wynosi 50-70%,gdy lód jest pokryty śniegiem wynosi do 90%),i nie pozwala nagrzewać się oceanowi i powietrzu. Obecnie jednak Arktyka ociepla się najszybciej na świecie, a jej klimatyczne paski dla ostatnich kilkunastu lat są już bordowe.

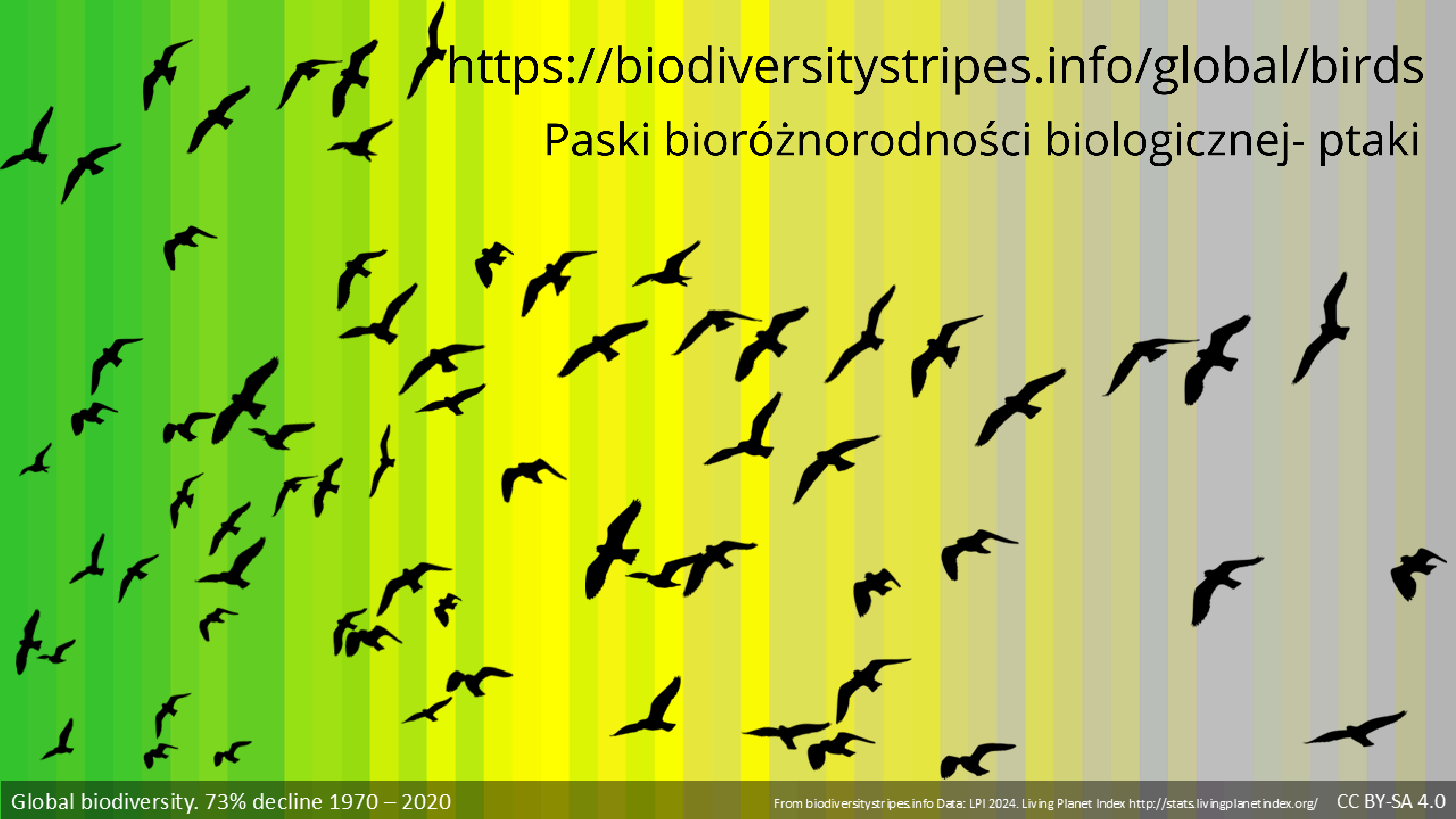
Spadek albedo Arktyki (zastępowanie białego lodu ciemną wodą) to tzw. sprzężenie zwrotne albedo, które jest jedną z głównych przyczyn szybszego ocieplania się Arktyki w porównaniu do reszty świata.

Globalne ocieplenie

Global warming and biodiversity loss 1970 – 2020

Global Warming Stripes. #showyourstripes. Data Source UK Met Office
biodiversitystripes.info Data: LPI 2024. Living Planet Index <http://stats.livingplanetindex.org/> CC BY 4.0
CC BY-SA 4.0

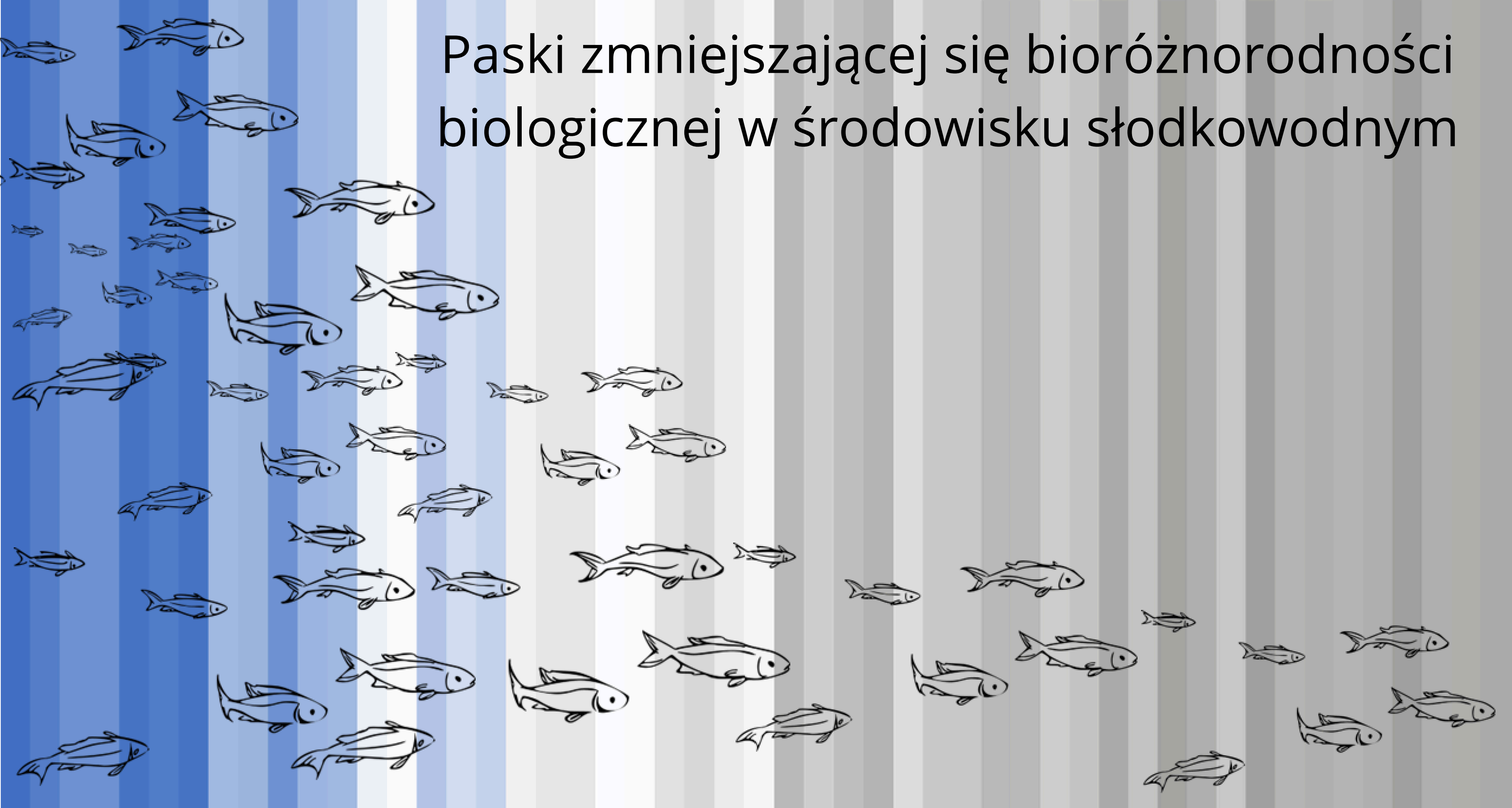
i utrata bioróżnorodności biologicznej 1970-2020

<https://biodiversitystripes.info/global/birds>

Paski bioróżnorodności biologicznej- ptaki

Paski zmniejszającej się bioróżnorodności biologicznej w środowisku słodkowodnym

Raport Carbon Majors

<https://carbonmajors.org/>

Przedstawia główne przedsiębiorstwa węglowe i globalne emisje paliw kopalnych i cementu w latach 1854–2024.

Carbon Majors śledzi emisje niektórych z największych producentów paliw kopalnych i cementu na podstawie ich produkcji. Carbon Majors obejmuje 178 największych na świecie producentów ropy naftowej, gazu, węgla i cementu, a także ponad 1,44 biliona ton CO₂ e .

<https://carbonmajors.org/Entities>

A satellite view of Earth at night, showing the curvature of the planet and the glowing lights of cities and towns across the continents. The text is overlaid on this image.

**Do producentów paliw kopalnych i cementu
należą:**

100 spółek będących własnością inwestorów,

72 spółki będące własnością państwa,

6 państw narodowych,

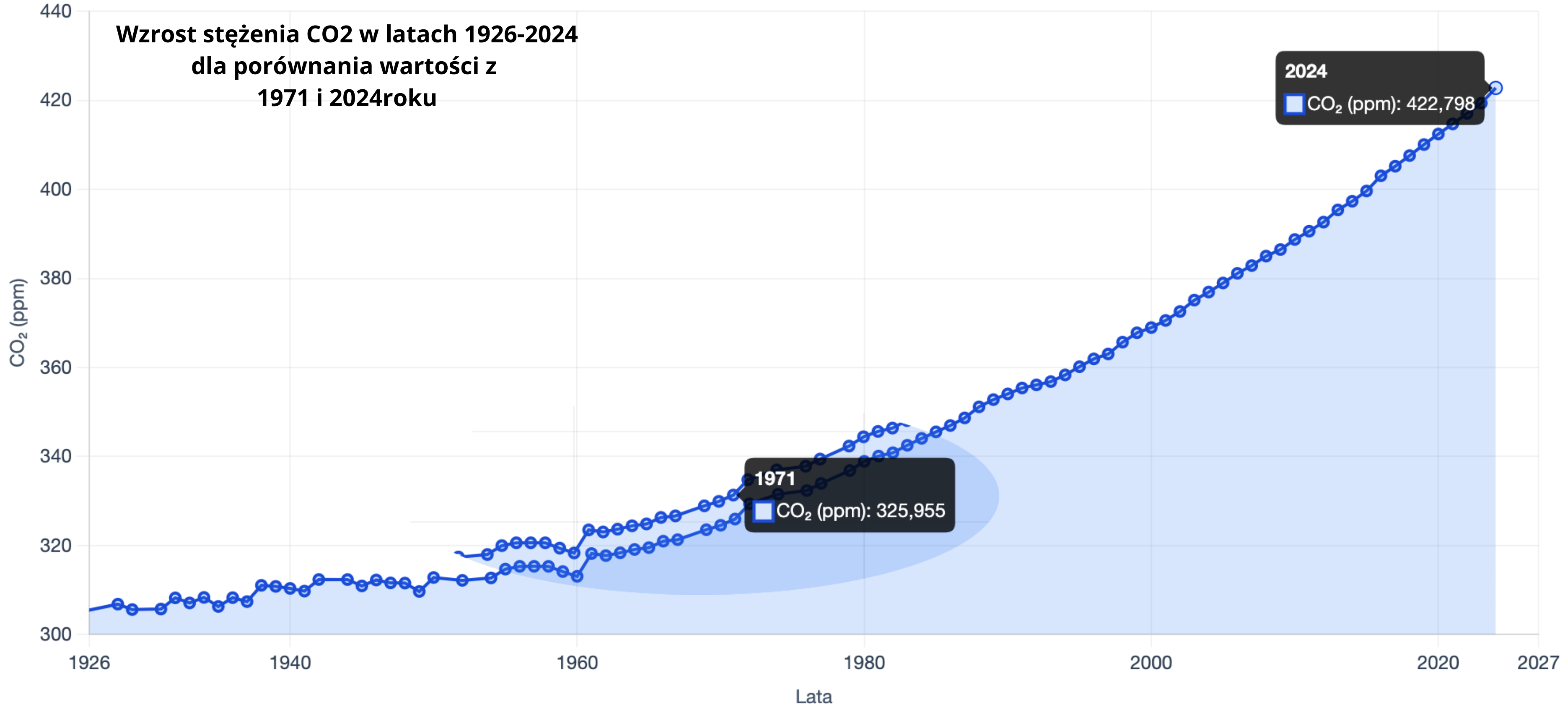
**85 podmiotów zajmujących się wydobywaniem
ropy naftowej,**

86 podmiotów gazowych,

104 podmioty węglowe,

8 podmiotów cementowych.

Atmosferyczne stężenie CO₂ w czasie

jednostki stężenia CO₂ **ppm** (parts per million - części na milion): Najpopularniejsza jednostka. 1000ppm=0,1%..

Twoje 5 minut dla klimatu

1. Talerz przyjazny dla klimatu

Produkcja żywności, zwłaszcza mięsa i nabiału, generuje ogromne ilości metanu i CO₂. Ogranicz spożywanie mięsa.

Kupuj lokalnie i sezonowo.

Zero waste w kuchni: Planuj posiłki, by nie wyrzucać jedzenia. Gnijąca na wysypiskach żywność emituje metan.

2. Transport odpowiada za ok. 1/4 globalnych emisji CO₂.

Wybierz rower lub nogi,

Pociąg zamiast samolotu,

Carsharing i transport publiczny (jeśli możesz).

3. Energia i ciepło w domu

Obniż temperaturę o 1°C: Zmniejszysz rachunki i emisję o **ok. 6%**

Wyłączaj „wampiry energetyczne”: Listwy z wyłącznikiem odcinają prąd urządzeniom, które niepotrzebnie pobierają **energię w nocy**.

Co Ty możesz zrobić?

Twoje 5 minut dla klimatu

4. Świadoma konsumpcja

Produkcja każdego nowego przedmiotu wymaga energii i wody.

Kupuj ubrania z drugiej ręki: Przemysł mody zużywa gigantyczne ilości wody i zatruwa rzeki. Nie mówiąc o substancjach endokrynnie czynnych, które powodują choroby tj. cukrzyca, nowotwory, zapalenie skóry, alergie, duszności choroby autoimmunizacyjne.

Naprawiaj zamiast wyrzucać.

5. Cyfrowy ślad węglowy

Czyść skrzynkę e-mail - Usuwanie starych newsletterów i spamu zwalnia miejsce na serwerach, usuwaj pliki w chmurze i nieużywane aplikacje.

Jeśli oglądasz coś na małym ekranie telefonu, niższa rozdzielczość zużyje mniej danych i energii, ogladaj w cieniejszym trybie.

Co Ty możesz zrobić?

Twoje 5 minut dla klimatu

1. **Świadomość** na temat ekologii i zmian klimatycznych to aktualnie najważniejszy temat dla ludzkości.
2. **Korzystaj** z biletów elektronicznych.
3. **Zakręć** wodę podczas mycia zębów.
4. **Staraj się** przygotowywać własne posiłki do szkoły.
6. **Zamień** żel pod prysznic na mydło.
7. **Wspieraj** firmy, które używają opakowań nadających się do recyklingu.
8. **Zrób** torebki na warzywa i owoce z firanek! i podaruj komuś w prezencie.
9. **Zawsze miej przy sobie** butelkę **wielokrotnego użytku**. Czy wiesz, że w temperaturze wyższej niż 20-25 stopni Celsjusza, plastikowa butelka zaczyna wydzielać szkodliwe substancje.
10. **Kupuj mniej** - po prostu. Róbmy zakupy **odpowiedzialnie**, wybierajmy tylko potrzebne towary.

Wamury do zropienia wspólnej rzezi.
Szamnie, Mój Dornu, Szamnie, Moja
Szamnie, Mój Ziemię.
Szamnie, Moja

**Dołącz do akcji
Szanuję Mój Dom,
Szanuję Moją
Ziemię.**

Dziękuję za uwagę

Jola